

A jövedelemadózás fő irányai 2019-től

Az adótörvényeket érintően a 2018. évi jogalkotás egyrészt folytatta a 2017-ben megkezdett folyamatokat, másrészt sok olyan újdonságot hozott, amelyek közül néhány, például a csoportos társasági adóalanyiság létrehozásának lehetősége és az új szociális hozzájárulási adóról szóló törvény – az első visszajelzések alapján – adózói oldalról is kedvező fogadtatásra találtak. A változások kapcsán általánosságban elmondható, hogy adópolitikai szempontból továbbra is az adónemek számának csökkentése, a vállalkozási környezet kedvezőbbé tétele, a munkavállalás ösztönzése, az adóadminisztráció csökkentése, a jogszabályok egyszerűsítése és a jogalkotás koherenciája a kitűzött cél.

A fenti célok megvalósítása jegyében *az egyes adótörvények és más kapcsolódó törvények módosításáról, valamint a bevándorlási különadóról szóló 2018. évi XLI. törvény* (a továbbiakban: tavaszi adócsomag) és *az egyes adótörvények uniós kötelezettségekhez kapcsolódó, valamint egyes törvények adóigazgatási tárgyú módosításáról szóló 2018. évi LXXXII. törvény* (a továbbiakban: őszi adócsomag) a vállalkozások adózása vonatkozásában sok újdonságot hoz.

A társasági adótörvény vonatkozásában elmondható, hogy uniós kötelezettségre tekintettel 2019. január 1-jétől a társasági adó szabályozásának meg kell felelnie *a belső piac működését közvetlenül érintő adókikerülési gyakorlatok elleni szabályok megállapításáról szóló, 2016. július 12-i (EU) 2016/1164 tanácsi irányelvben* (a továbbiakban: Irányelv) foglalt elvárásoknak. Erre figyelemmel változnak 2019. január 1-jétől az ellenőrzött külföldi társaságra és a rendeltetésszerű joggyakorlás alapelveire vonatkozó rendelkezések, továbbá megszűnik az alultőkésítés hatályos szabályozása és új kamatlevonás-korlátozási szabályok kerülnek bevezetésre. E módosítások illeszkednek az elmúlt években a változó nemzetközi elvárásokra tekintettel bevezetett rendelkezések (új jogdíjszabályok, új szokásos piaci árral összefüggő nyilvántartási kötelezettségről szóló rendelet) sorába.

Adópolitikai szempontból ezen módosítás kapcsán annak van jelentősége, hogy a társasági adóztatás vonatkozásában a jogharmonizációs kötelezettségeken keresztül az Európai Unió egyre inkább a szabályozást befolyásoló tényezővé válik. Ez azért is érdekes kérdéskör, mert a szabályozás alapjait, az egyes fogalmak tartalmát nem teljesen a magyar jogalkotó határozza meg, így ezen szabályok értelmezésekor előfordulhat, hogy nem elég csak a hazai joganyagra hagyatkozni, hanem – különösen bonyolultabb kérdéseknél – meg kell vizsgálni az uniós háttérrel, célokat és az azokkal való összhangot is. A módosítással összefüggésben alapvető változás is történik, módosul a rendeltetésszerű joggyakorlás követelményére vonatkozó szabály. Jogalkotói oldalon hosszú időt vett igénybe a változtatás szükségességének mérlegelése, hiszen az alapelv – a jogalkotói álláspont szerint – már a korábbiakban is összhangban volt az Irányelvvvel. A módosítás mellett szólt az is, hogy adószakmai szempontból is célszerű volt a rendelkezés kiegészítése a könnyebb értelmezhetőség céljából. A változás nem tekinthető érdeminek, inkább csak a praktikusán már egyébként is alkalmazott megközelítés leképezésének és a szabály jogalkalmazási szempontból történő átláthatóbbá tételének.

E kérdéskör kapcsán érdemes figyelni arra is, hogy a társasági adónemet kiváltó adónemek közül a kisvállalati adóban is bevezetésre kerültek az Irányelvvvel összefüggésben új rendelkezések. E szabályok ugyanakkor a kisvállalati adó eltérő logikájából és egyszerűsített szemléletéből adódóan más megközelítéssel érik el a kívánt célt, azaz az adóelkerülés megakadályozását (például, ha a kisvállalati adóalany ellenőrzött külföldi társaságban szerez részesedést, akkor megszűnik az adóalanyisága).

A társasági adót érintően az adózók által régóta várt változás a csoportos társasági adóalanyiság bevezetése. Az első évben – szándékoltan – viszonylag rövid időtartam áll rendelkezésre ezen adózási forma választására, 2019. január 1-je és 2019. január 15-e között lehet benyújtani az erre vonatkozó kérelmet. Fontos, hogy jogalkotói szándék szerint csoportos társasági adóalanyiságnak csak az adózó társasági adózási kötelezettségeire van hatása, vagyis a más adónemekkel kapcsolatos kötelezettségeket továbbra is a

megszokott módon és formában teljesíteni kell. Egy adónemet érintően került bevezetésre a csoportos társasági adóalanyisággal összefüggésben módosítás, ez pedig az energiaellátók jövedelemadója, amelyben a csoporttagoknak speciális szabályt kell alkalmazniuk az adókedvezmény felhasználásához az új szabályozással összefüggésben. Természetes nem kizárt, hogy a jövőben más jövedelemadó vonatkozásában is megfontolásra kerüljön csoportos adóalanyiságra vonatkozó szabályozás bevezetése, azonban a fokozatosság és az óvatosság elve mentén kell haladni, és értékelni kell majd az új szabályozással kapcsolatos tapasztalatokat is az esetleges továbblépéshez.

Az adókedvezmények kapcsán koncepcionális szempontból is érdekes, hogy 2019. január 1-jétől megszüntetésre kerül az előadó-művészeti szervezetek társasági adón keresztüli támogatásának lehetősége, mely szabályozás majdnem egy évtizedes múltra tekint vissza. E rendszer helyett a jövőben várhatóan közvetlen támogatási rendszer kerül kialakításra. Ennek kapcsán a legfontosabb feladat az volt, hogy a működő rendszert lezárjuk és átmeneti rendelkezések révén biztosítsuk az abból származó adóelőnyök további felhasználását a jogszabály által biztosított időkeretek között.

A vállalkozások adózását érintően érdemes megemlíteni az egyszerűsített vállalkozó adó választhatóságának megszüntetését. Utoljára 2018. december 20-áig van lehetőség az egyszerűsített vállalkozó adó választására, amellyel nem titkolt szándék, hogy az adónem a következő években „kikopjon” az adórendszerből, és átadja helyét olyan újabb és koncepcionális szempontból is jobban támogatható adónemeknek, mint a kisvállalati adó.

Az adóteher mérséklésére kerül sor a pénzügyi szervezetek különadójában 2019. január 1-jétől, ugyanis a hitelintézetek által fizetendő pénzügyi szervezetek különadójának mértéke az adóalap 50 milliárd forintot meghaladó része után 0,2 százalékra csökken. E lépés szintén egy hosszabb, az adómérték folyamatos csökkentésére irányuló folyamat része, melynek révén a hitelintézetek vonatkozásában az adómértéket az európai uniós mértékek szintjéhez igazítjuk. Az adórendszer egyszerűsítését szolgálja a fentiekkel összefüggésben a hitelintézetek különadójának kivezetése, melyet részben a pénzügyi szektor IFRS-ekre történő áttérése indokol, hiszen az IFRS-ek a hitelintézetek által fizetett két típusú különadót azonos módon kezelik, így a jövede-

lemadó típusú hitelintézetek különadójának fenntartása indokolatlanná válik.

Mérséklődnek a pénzügyi tranzakciós illeték terhek is. A legfontosabb változás, hogy a lakossági átutalások ösztönzése és a készpénzhasználat visszaszorítására tranzakciónként 20 ezer forintig minden lakossági átutalás mentesül a pénzügyi tranzakciós illeték alól, illetve 20 ezer forintot meghaladó összeg esetén pedig 20 ezer forint válik mentessé.

Egy módosítást érdemes kiemelni az innovációs járulékfizetési kötelezettség kapcsán, mely a járulékfizetés alóli mentesülés szabályát érinti a mikro- és kisvállalkozások esetében. 2019-től csak az a gazdasági társaság mentesül a járulékfizetés alól, amely a *kis- és középvállalkozásokról, fejlődésük támogatásáról szóló 2004. évi XXXIV. törvény* rendelkezéseinek teljes körű figyelembe vétele alapján mikro- vagy kisvállalkozásnak minősül. A módosítás révén tulajdonképpen visszaállítjuk a 2014. december 31-én hatályos szabályozást.

A kisvállalati adó kapcsán továbbra is az egyszerűség és az átlátható szabályozás fenntartása a cél. A rendelkezések ennek tükrében úgy módosulnak, hogy az ezen adózási mód választására vonatkozó bevételi értékhatár, valamint a mérlegfőösszegre vonatkozó értékhatár 500 millió forintról 1 milliárd forintra emelkedik, az adóalanyiság megszűnését eredményező bevételi értékhatár 1 milliárd forintról 3 milliárd forintra nő. Az új szociális hozzájárulási adó törvénnyel való összhang megteremtése érdekében bővül a kisvállalati adóban kedvezményezett foglalkoztatottnak minősülők köre, olyan módon, hogy a közfoglalkoztatottak után igénybe vehető adókedvezményen kívül minden más, a szociális hozzájárulási adóban érvényesíthető kedvezmény érvényesíthetővé váljon a kisvállalati adóban.

A magánszemélyeket, illetve az őket foglalkoztató munkáltatókat is számos ponton érintik az őszi adócsomagban foglalt módosítások, emellett ugyanakkor az is megemlítenendő, hogy már a tavaszi adócsomag is több, 2019-ben hatályba lépő intézkedést tartalmazott.

Fontos adópolitikai cél az adónemek számának csökkentése, mely a 2018-as év során a magánszemélyeket érintő közterhek vonatkozásában két esetben is sikeresen teljesült. Egyrészt, 2018-ban megszűnt a magánszemélyek egyes jövedelmeinek különadója, amely a munkaviszony megszűnésével összefüggésben kifizetett nagy összegű jövedelmeket terhelte (75%-os különadó). Másrészt, az adónemek számának csökkenését eredményezi az új szociális

hozzájárulási adó törvény elfogadása is, amely alapján az egészségügyi hozzájárulás beolvad a szociális hozzájárulási adóba, az eddig egészségügyi hozzájárulással terhelt jövedelmek után 2019-től szociális hozzájárulási adót kell fizetni.

Az új szociális hozzájárulási adóról szóló törvény több adózóbarát intézkedést tartalmaz. Egységesen ez a törvény szabályozza 2019-től a szociális hozzájárulási adóból igénybe vehető kedvezményeket. A Munkahelyvédelmi Akció kedvezményeit jövőre felváltó új kedvezmények – szándékaink szerint – jobban célzottak és a korábbi 100 ezer forintos korlát helyett a minimálbér (egyes esetekben a minimálbér kétszeresének) erejéig vehetőek igénybe. A kedvezmények átalakításának célja azok egységes és könnyebb igénybevétele, továbbá automatikus mechanizmusok beépítése az állami adó- és vámhatóság (NAV) közreműködésével.

A kutatás-fejlesztési tevékenység után érvényesíthető adókedvezmény helyébe 2019. január 1-jétől új, szélesebb körben alkalmazható kedvezmény lép, mely alapján a vállalkozásként működő, saját tevékenységi körben alapkutatást, alkalmazott kutatást, kísérleti fejlesztést végző kutatóhelynek minősülő kifizető az adófizetési kötelezettséget eredményező munkaviszonyban foglalkoztatott kutató-fejlesztő munkavállaló után az őt e munkaviszonyra tekintettel terhelő adóból az adómérték 50 százalékával megállapított kedvezményt érvényesíthet.

A munkavállalást ösztönző és a közterhek mérséklését eredményező lépésként 2019-től a saját jogú nyugellátásban részesülő, a munka törvénykönyve szerint munkaviszonyban foglalkoztatott munkavállalóra (nyugdíjas személy) nem terjed ki a biztosítási kötelezettség, és – a munkaviszonyára tekintettel – mentesül a nyugdíjjárulék és a természetbeni egészségbiztosítási járulék megfizetése alól. Így a munkát vállaló nyugdíjasnak kizárólag személyi jövedelemadót kell fizetnie a munkabére után. Ezzel párhuzamosan a munkáltató is mentesül az erre a munkaviszonyra tekintettel őt terhelő szociális hozzájárulási adó alól. E munkaviszony vonatkozásában szakképzési hozzájárulás fizetési kötelezettség sem merül fel. A gyermekvállalás ösztönzése és a családok támogatásá-

nak jegyében tovább nő a kétgyermekeseket megillető családi kedvezmény összege, 2019-től a jogosultak két eltartott esetén kedvezményezett eltartottanként havi 133 330 forinttal csökkenthetik az összevont adóalapba tartozó jövedelmüket a 2018. évi 116 670 forint helyett.

A **személyi jövedelemadót** érintő változások egyik fő célja, hogy tovább csökkenjenek az adózók adminisztrációs terhei. Ennek keretében például a NAV első alkalommal a 2018. adóévről az egyéni vállalkozók részére is elkészíti az adóbevallási tervezetet. Az egyéni vállalkozóknak a vállalkozáshoz kapcsolódó, adóhatósági nyilvántartásokban nem szereplő adatokkal kell csupán kiegészíteniük az adóbevallási tervezetet. A NAV a bevallási tervezetet az adóévet követő év február hónapjának utolsó napjáig beérkezett kifizetői adatszolgáltatások alapján készíti el, ezért a bevallási és befizetési határidő az egyéni vállalkozók esetében az adóévet követő február 25-éről május 20-ára tolódik ki.

Jelentősen könnyíti az ingatlan bérbeadó magánszemélyek adókötelezettségének teljesítését, hogy 2019-től nem minősül a bérbeadó magánszemély bevételének az ingatlan használatához kapcsolódó, más személy által nyújtott, ezen más személytől vásárolt szolgáltatásnak a bérbevevőre az igénybevétellel arányosan áthárított díja (például a közüzemi szolgáltatások díja). Egy másik kedvező intézkedés alapján pedig nem kell adóelőleget megállapítania (levonnia) a kifizetőnek a lakás bérbeadásából származó bevételből abban az esetben, ha a bérbeadó magánszemély nyilatkozik arról, hogy a bérbeadásból származó jövedelmének megállapításánál figyelembe kívánja venni az általa más településen 90 napot meghaladóan bérelt lakás díját.

Kiemelt adópolitikai cél, hogy a munkavállalók az elvégzett munka ellenértékéért tisztességes megélhetést biztosító, szabadon elkölthető munkabért kapjanak, és hogy a bér ne legyen helyettesíthető egyéb (béren felül adott) juttatásokkal. Ezt figyelembe véve átalakul a cafeteria-rendszer keretében adható juttatások adókötelezettsége. Az intézkedés arra kívánja ösztönözni a munkáltatókat, hogy szabadon, kötöttségek nélkül felhasználható bért fizessenek a munkavállalóiknak és az ne meghatározott célokra felhasználható, címkézett juttatásokkal legyen kiegészítve pusztán azért, mert az ilyen juttatást az általánosnál kedvezőbb közteher terheli.

A végrehajtott változtatás eredményeként a munkáltató által adott juttatások közül kizárólag a SZÉP-kártya három

alszámlájára utalt támogatás minősül kedvezményes közteher-fizetés mellett adható béren kívüli juttatásnak. A béren kívüli juttatás összege után a juttatónak a személyi jövedelemadón kívül 19,5 százalék szociális hozzájárulási adót kell fizetnie (korábban a juttatást 14 százalékos mértékű egészségügyi hozzájárulás terhelte), a juttatás közterhének alapja pedig a juttatás értéke lesz (korábban a juttatás értékének 1,18-szorosa volt).

2019-től nem minősül egyes meghatározott juttatásnak a munkáltató által belső szabályzat alapján vagy minden munkavállaló részére azonos feltételekkel és módon ingyenesen vagy kedvezményesen átadott termék, nyújtott szolgáltatás révén juttatott adóköteles bevétel, és a kifizető által magánszemély javára kötött személybiztosítási szerződés alapján kifizető által fizetett adóköteles biztosítási díj sem. Emellett nem minősül egyes meghatározott juttatásnak (a korábban az Szja tv. 89. § (6) bekezdésében szabályozott) a 2016. december 31-ig béren kívüli juttatásnak minősülő juttatások köre. Így 2019-től munkavállaló esetében bérjövedelemként viseli a közterheket pl. az iskolakezdési támogatás, az önkéntes biztosító pénztárba fizetett munkáltatói hozzájárulás, a munkahelyi (üzemi) étkeztetés. A cafeteria-rendszer adózási szabályainak átalakítása eredményeként a lakáscélú munkáltatói támogatás, a mobilitási célú lakhatási támogatás, a kockázati biztosítás más személy által fizetett díja, illetve a diákhitel-törlesztéshez biztosított munkáltatói juttatás sem minősül adómentesnek. A fenti jogcímen adott juttatások a jövőben – munkavállaló esetében – bérjövedelemként viselik a közterheket.

Megmarad ugyanakkor a kulturális és sporteseményre szóló jegyek, bérletek juttatásának adómentessége, kissé megváltozott feltételek mellett: a juttatás maximális értéke mindkét esetben külön-külön a minimálbér összegével lehet egyenlő az adóévben.

Pozitív változásként kiemelendő, hogy a munkásszállás biztosítása (az egyéb feltételek teljesülése esetén) akkor adómentes, ha a magánszemély nem rendelkezik 50 százalékot meghaladó mértékű tulajdonjogú, haszonélvezeti jogú lakással azon a településen, ahol a munkahelye van. (Korábban az adómentességet ahhoz kötötte a törvény, hogy a munkavállalónak ne legyen lakóhelye azon a településen, ahol a munkahelye van.) A munkásszálláson történő elhelyezéssel esik egy tekintet alá az olyan más elhelyezés is, ahol a munkavállaló legfeljebb egy lakóhelyiséget

használhat. Nem tekinthető munkásszálláson történő elhelyezésnek a szállodának minősülő kereskedelmi szálláshelyen történő elhelyezés. Az adómentes juttatásnak nem lehet része étkezési szolgáltatás biztosítása.

Az önkéntes pénztári adószabályokat érintően fontos változás, hogy csak a kiegészítő önszegélyező szolgáltatásnak nem minősülő célzott szolgáltatásra (nyugdíjpénztári és egészségpénztári célzott szolgáltatásra) befizetett összeg minősül egyes meghatározott juttatásnak, a kiegészítő önszegélyező szolgáltatás céljára célzott szolgáltatásként befizetett összeg a szolgáltatás igénybe vételekor válik a magánszemély egyéb jövedelmeként adókötelessé.

2019-től az adó feletti rendelkezési jogosultság kiterjed – a pénztártag által az adóévben a tagi jogviszonyára tekintettel befizetett összegben, valamint az egyéni számláján jóváírt, az Szja törvény szerint az adóévben megszerzett egyéb jövedelmének minősülő összegben kívül – minden olyan összegre, amelyet a pénztártag javára teljesítenek (akár átutalással, akár befizetéssel) a pénztárba. Így a jövőben kedvezményre jogosít az adóköteles munkáltatói hozzájárulás, de például az önkéntes nyugdíjpénztár által a kedvezményezett rendelkezése alapján annak egyéni számláján jóváírt (egyébként bevételnek nem számító) összeg is.

A kisadózó vállalkozások tételes adóját érintő módosítások a joggyakorlat során felmerült kérdésekre reflektálnak, ezzel egyszerűbbé és kedvezőbbé téve a kisadózók adófizetési kötelezettségének teljesítését.

DR. BORÓK TÍMEA ÉS DR. KISS ZOLTÁN